

Inwoners aan het woord 2016

Onderzoeksrapportage

Kenniscentrum - afdeling Strategie en Regie – juni 2017

Inhoudsopgave

- **Opzet onderzoek en rapportage**
- **Duurzaamheid**
- **Food**
- **Welzijn en zorg**
 - Gezondheid en beperkingen; zelfredzaamheid; eenzaamheid; mantelzorg; geluk
- **Cultuur, sport en bewegen**
- **Gemeentelijke dienstverlening**
- **Wijkteam en Sociaal team**
- **Ede-Centrum**
- **Leefbaarheid en buurtontwikkeling**
- **Verkeer en vervoer**
- **Buitengebied**
- **Verhuizen en verhuishwensen**

Opzet onderzoek en rapportage

Onderzoeksopzet:

- Enquête onder 6.800 inwoners van 15 jaar en ouder.
- Methode: online / schriftelijk / telefonisch.
- 2.306 respondenten (responspercentage 34%).
- Rapportage op CBS-wijkniveau.
- Tabellenoverzicht met uitkomsten van alle vragen, uitgesplitst naar wijk/dorp beschikbaar.

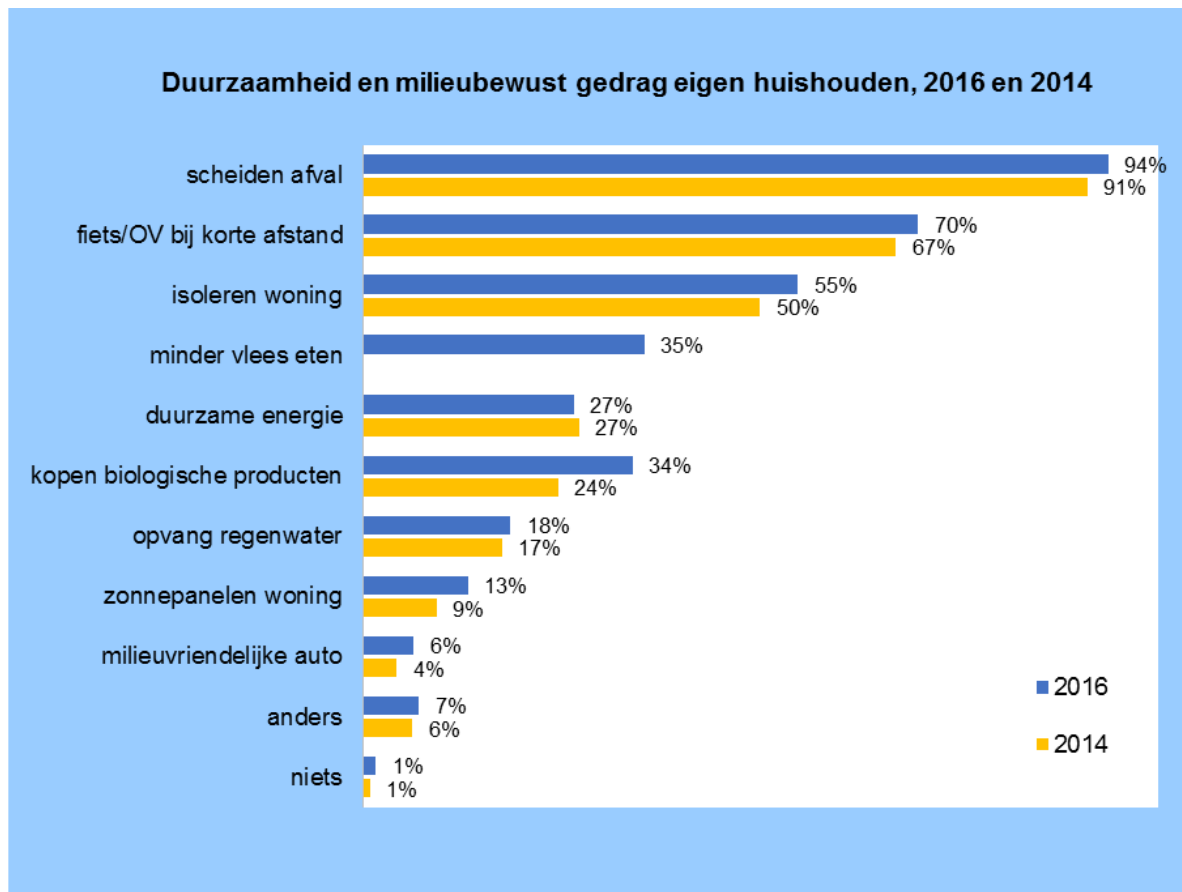
Opzet rapportage:

- Per thema zijn de belangrijkste resultaten puntsgewijs beschreven.
- De in de rapportage genoemde verschillen tussen leeftijdsklassen, wijken en opleidingsniveaus zijn significante verschillen*.
- Waar mogelijk, zijn de resultaten vergeleken met landelijke cijfers.

* *Significant verschil: de kans dat een verschil tussen twee percentages of gemiddelden op toeval berust, is kleiner dan 5%*

Duurzaamheid (1)

Inwoners gedragen zich in 2016 'duurzamer' dan in 2014.

Duurzaamheid (2)

- Het oordeel over de gemeente en over het eigen huishouden is net als in 2014: 6,6.
- Naarmate de leeftijd stijgt, neemt het percentage inwoners dat minder vlees eet sterk toe. Van de jongeren 25% en van de 75-plussers 51%.
- Het aandeel woningen met zonnepanelen ligt in Ede (4,7%) iets hoger dan landelijk (4,4%).
- Vooral in Kernhem geeft een groot deel (45%) van de huishoudens aan zonnepanelen te hebben; in een deel van de wijk zijn deze bij de bouw al geplaatst.
- Inwoners van Veldhuizen A, B en Kernhem geven relatief vaak aan de gevolgen van hevige regenbuien te merken (vooral water op straat).
- Ruim een derde van alle inwoners neemt zelf maatregelen om wateroverlast te voorkomen (vooral opvang hemelwater, vervanging verharding in de tuin door gras/aarde). In de dorpen is dat 45%.

Food

- 69% van de inwoners weet dat Ede zich profileert op 'Food'.
- Vooral inwoners uit Ede-Oost zijn bekend met de profilering van Ede als Foodstad (83%).
- Streekproducten zijn populairder geworden; in 2016 geeft 62% aan deze te kopen (in 2013 was dit 48%).
- Streekproducten worden vooral gekocht bij boerderijwinkel, langs de weg of bij de boer (62%). Inwoners van Ede-Centrum kopen streekproducten vooral op de markt (63%).
- Er wordt nog vaak eten weggegooid; 30% geeft aan dagelijks of enkele keren per week voedsel weg te gooien. Bij de 25-44 jarigen is dit zelfs meer dan 40%. Deze cijfers zijn vrijwel gelijk aan de landelijke cijfers.
- Gemeentelijke informatie over food, gezondheid en duurzaamheid is bij de meeste (58%) inwoners wel bekend. Vooral de krant is hiervoor een belangrijk medium. Van de jongeren (15-24 jaar) is 33% bekend met deze informatie.

Welzijn en Zorg – gezondheid en beperkingen

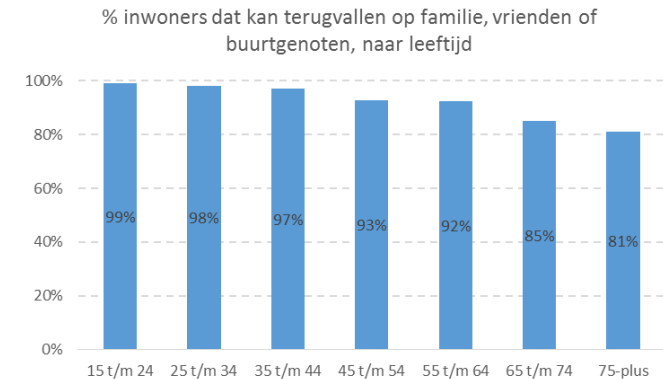
- Inwoners uit Ede verschillen niet van het Nederlandse gemiddelde bij het beoordelen hun gezondheid (rapportcijfer 7,7). Jongeren tot 35 jaar geven een 8 en 75-plussers een 6,8.
- 16% van de Edenaren voelt zich vanwege gezondheidsproblemen matig (11%) of ernstig (5%) belemmerd in deelname aan het maatschappelijk leven. In 2014 was dat 14,5% (10% matig en 4,5% ernstig).
- Het percentage loopt geleidelijk op met de leeftijd. Van de 55 tot 75-jarigen ervaart 20% een matige of ernstige participatiebelemmering door gezondheidsproblemen. Onder 75-plussers is dat 47%.
- Het aandeel inwoners dat zich matig/ernstig *financieel* belemmerd voelt in deelname aan het maatschappelijk leven, is licht gedaald van 10% in 2014 naar 8% in 2016.
- Een kleine groep voelt zich belemmerd door taal/cultuur (2%), of door het gevoel 'er niet bij te horen' / 'niet thuis te voelen' (4%).

Welzijn en Zorg – zelfredzaamheid

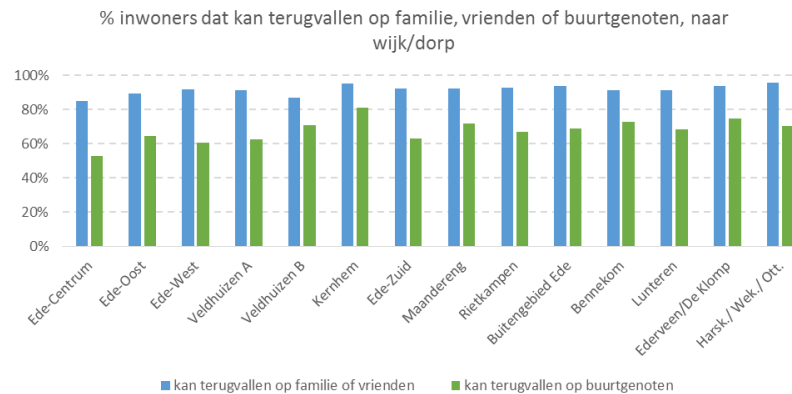
- 89% van de respondenten is het eens met de stelling “Ik kan me goed redden” en 4% is het hiermee oneens; 7% is neutraal of weet het niet.
- Zelfredzaamheid neemt af na het 75^e levensjaar. Van de 75-plussers is 71% het eens met de stelling “Ik kan me goed redden”; 16% is neutraal of weet het niet en 13% is het hiermee oneens.
- De meeste respondenten die zich niet goed kunnen redden, geven aan (waarschijnlijk) terug te kunnen vallen op familie, vrienden of buurtgenoten; 20% kan dat echter niet. In totaal gaat het om minder dan 1% van alle respondenten.

Welzijn en Zorg – sociaal vangnet

- Van alle respondenten zegt 93% (waarschijnlijk) terug te kunnen vallen op familie, vrienden of buurtgenoten, als zij zelf hulp of zorg nodig hebben. Dit aandeel neemt af met de leeftijd:

- Het sociale vangnet in de buurt is relatief groot in Ederveen/De Klomp, Bennekom en Kernhem en relatief klein in Ede-Centrum en Ede-West:

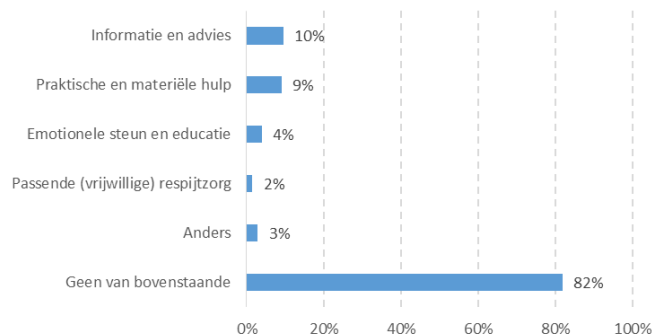
Welzijn en Zorg - eenzaamheid

- **15% van de Edenaren voelt zich weleens eenzaam (13% soms en 2% vaak). Sinds 2008 is dit percentage vrijwel onveranderd.**
- **Eenzaamheidsgevoelens hangen vooral samen met huishoudenssamenstelling en in mindere mate met leeftijd.**
 - **Van de eenpersoonshuishoudens voelt 43% zich weleens eenzaam (35% soms en 8% vaak). Onder alleenstaande 75-plussers is dat 35% soms en 11% vaak.**
 - **Een derde van de alleenstaande ouders met thuiswonend(e) kind(eren) voelt zich soms (29%) of vaak (5%) eenzaam.**

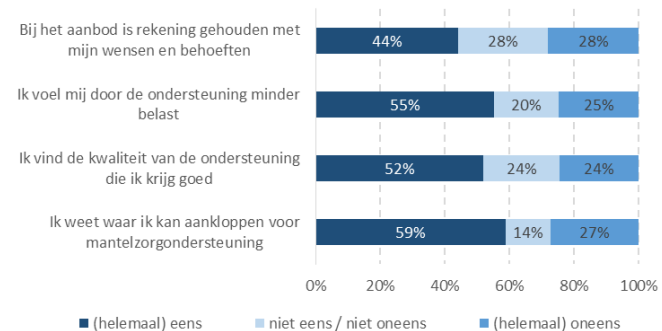
Welzijn en Zorg – mantelzorg (1)

- 20% van de Edenaren geeft minimaal 1 keer per maand mantelzorg (in 2013: 17%). Het aantal dagelijkse mantelzorgers is gelijk aan 2013: 6,5%.
- 12% van alle mantelzorgers voelt zich tamelijk tot zeer zwaar belast. Van de *dagelijkse* mantelzorgers is dat ruim een derde. Deze cijfers zijn vrijwel gelijk aan 2013.
- Ruim een kwart van de mantelzorgers weet niet waar hij/zij kan aankloppen voor mantelzorgondersteuning. Dat geldt voor 17% van de (tamelijk) zwaar belaste mantelzorgers.
- 18% van de mantelzorgers maakt gebruik van ondersteuning, vooral informatie en advies en praktische hulp. Van de (tamelijk) zwaar belaste mantelzorgers maakt 41% gebruik van ondersteuning.

% mantelzorgers dat gebruik maakt van ondersteuning

Stellingen over mantelzorgondersteuning

Welzijn en Zorg – mantelzorg (2) en burenhulp

- Een kwart van alle ontvangers van mantelzorgondersteuning en een derde van de (tamelijk) zwaar belaste mantelzorgers vindt de ondersteuning voor verbetering vatbaar.
- Ondersteuning en advies van mantelzorgers is ook steeds meer een taak van zorgaanbieders. Eén op de zeven mantelzorgers die ondersteuning krijgen, krijgt ondersteuning via het Steunpunt mantelzorg van Malkander.
- 72% van de gebruikers van dit Steunpunt is tevreden hierover; 12% is ontevreden en 16% oordeelt neutraal. De bekendheid van en tevredenheid over het Steunpunt zijn afgenomen ten opzichte van 2014.

Burenhulp

- 24% van de Edenaren geeft weleens hulp aan iemand in de buurt, bijvoorbeeld boodschappen doen, meegaan naar het ziekenhuis, de tuin doen. In 2014 was dat 20%.
- Daarnaast is 41% bereid om incidenteel (32%), of structureel (9%) burenhulp te geven.
- Burenhulp gebeurt relatief veel in Ederveen/De Klomp (34%) en weinig in Ede-Centrum (17%) en Rietkampen (16%).

Tevredenheid met het leven / geluk

Tevredenheid met het leven

- In 'Inwoners aan het woord' is in 2016 voor het eerst tevredenheid met het leven gemeten; ruim 90% van de Edenaren geeft zijn/haar leven een rapportcijfer 7 of hoger; 6% geeft een 6 en 3% een onvoldoende.
- Het gemiddelde rapportcijfer is - net als landelijk - een 7,8.

Geluksindex Atlas voor gemeenten 2017

- Uit de "Atlas voor gemeenten 2017" blijkt dat Ede van de 50 grootste gemeenten het hoogste aandeel gelukkige inwoners heeft, gemeten over de periode 2001-2015. In Ede is 89% van de inwoners gelukkig. In de G50 is dat gemiddeld 85% en landelijk 87%.
- De 1^e positie van Ede op de geluksindex hangt vooral samen met de bevolkingssamenstelling; weinig eenoudergezinnen en eenpersoonshuishoudens, weinig niet-westerse allochtonen en relatief veel christelijke inwoners. Daarnaast speelt de relatief goede gezondheid van inwoners en het lage aandeel arbeidsongeschikten een rol.

Cultuur

- 64% van de inwoners is tevreden over de *omvang* van het culturele aanbod in de gemeente Ede, 12% vindt dat er te weinig aanbod is en 24% heeft geen mening.
- 58% van de inwoners vindt het culturele aanbod (een beetje) *interessant*, 17% vindt het niet interessant en 25% heeft geen mening.
- **Vergeleken met voorgaande jaren zijn iets minder inwoners tevreden*.**
- **Ouderen en hoog opgeleiden vinden het culturele aanbod interessanter dan jongeren en laag opgeleiden.**

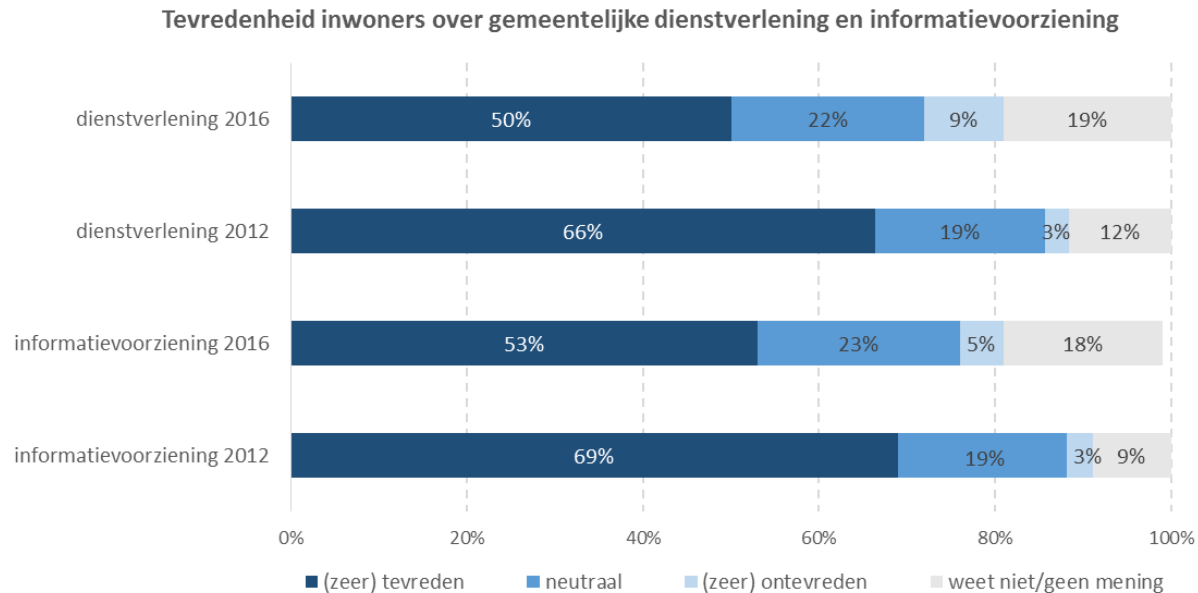
** Minder inwoners zijn tevreden. Tegelijkertijd hebben meer inwoners geen mening over het culturele aanbod; het oordeel van de mensen die wél een mening hebben over het culturele aanbod is stabiel.*

Bewegen en sport

- **49% van de Edenaren voldoet aan de beweegnorm** (minimaal 5 dagen per week minimaal 30 minuten wandelen, fietsen, tuinieren etc.).
- **Dat betekent een flinke toename ten opzichte van de langjarige trend; van 2010 tot 2014 fluctueerde het percentage rond 40%. Mogelijk speelt de toenemende aandacht voor een gezonde leefstijl hierbij een rol. Recente landelijke cijfers zijn niet beschikbaar.**
- **De toename doet zich vooral voor bij jongeren tot 35 jaar en bij 55-plussers en binnen deze laatste groep vooral bij 75-plussers.**
- **Het aantal sportende Edenaren is al jarenlang vrijwel constant; 58% van de inwoners doet aan sport in 2016.**
- **Het percentage inwoners dat in clubverband sport, ligt met 29% iets hoger dan in 2014, toen 26% van de inwoners in clubverband sportte.**

Gemeentelijke dienstverlening (1)

- Het oordeel van de inwoners over de gemeentelijke dienstverlening is gedaald.
- Zowel het algemene oordeel en het oordeel over de informatievoorziening (zie grafiek), als het oordeel over de digitale dienstverlening zijn gedaald (van 7,1 naar 6,7).

Gemeentelijke dienstverlening (2)

- Inwoners uit Ede-Zuid en Veldhuizen A zijn bovengemiddeld positief over de gemeentelijke dienstverlening; evenals jongeren.
- Opvallend is dat vooral jongeren geen mening hebben over de gemeentelijke informatievoorziening; 65% kent de gemeentelijke pagina's niet.
- Het voorkeurskanaal voor bekendmakingen is voor twee derde van de inwoners de huis-aan-huiskrant 'Ede Stad'. Drie kwart van deze inwoners vindt het bezwaarlijk als deze informatie alleen digitaal beschikbaar komt.
- De informatiepagina's in 'Ede Stad' leiden wel tot het bezoeken van evenementen (38%), het bezoeken van de website (27%) of het bezoeken van een informatiebijeenkomst (21%).

Wijkteam en Sociaal team

- Bekendheid en contact Wijkteam**

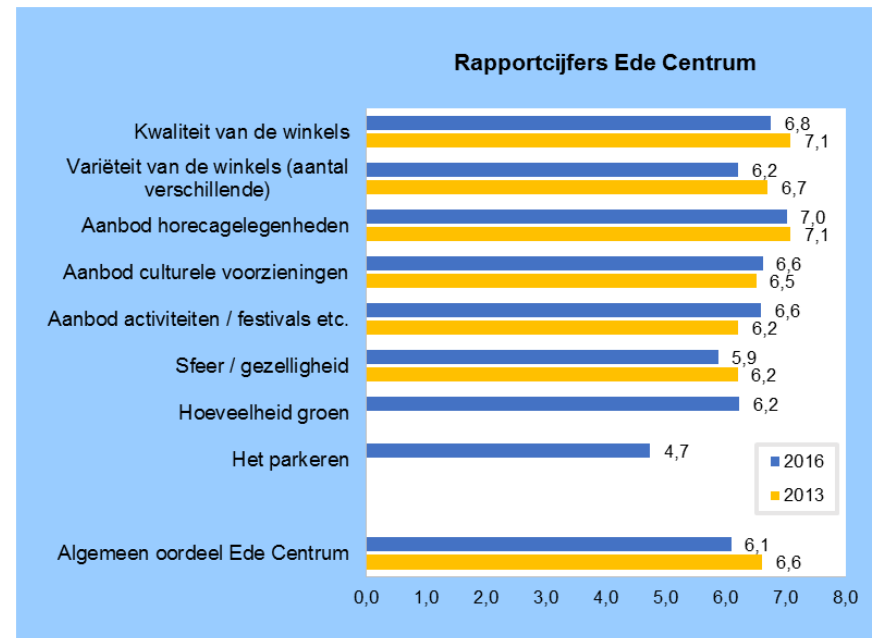
	Ede-Centraal	Veldhuizen / Kernhem	Ede-Zuid/ Bennekom	De Dorpen	Totaal
Bekendheid	79%	85%	77%	72%	77%
Contact gehad	13%	15%	15%	9%	13%
Tevreden over contact	58%	63%	59%	76%	62%
Ontevreden over contact	19%	11%	14%	6%	14%

- Bekendheid en contact Sociaal team**

	Ede-Centraal	Veldhuizen / Kernhem	Ede-Zuid/ Bennekom	De Dorpen	Totaal
Bekendheid	37%	44%	38%	33%	37%
Contact gehad	3%	3%	3%	2%	3%
Tevreden over contact	<i>geen uitsplitsing mogelijk</i>				57%
Ontevreden over contact					12%

Ede-Centrum

- Inwoners beoordelen Ede-Centrum met een rapportcijfer 6,1. Dat betekent dat de genomen maatregelen nog niet hebben geleid tot een hogere waardering; in 2014 gaven inwoners het centrum een 6,3 en in 2013 een 6,6.
- De waardering voor activiteiten/festivals en culturele voorzieningen in het centrum is wel toegenomen. De waardering voor het winkelaanbod en sfeer is afgenomen.

Beeld van Ede

- Twee derde van de inwoners heeft een positief beeld van de gemeente Ede (van de gemeente als gebied, niet als organisatie), 5% heeft een negatief beeld van Ede en 29% is niet positief/niet negatief.
- Inwoners zijn iets minder positief dan in voorgaande jaren. Er is niet onderzocht waarom inwoners minder positief zijn.
- Er zijn geen verschillen tussen leeftijdsgroepen.
- Inwoners van Kernhem en Ederveen/De Klomp zijn het meest positief; inwoners van Lunteren en Veldhuizen A het minst positief.

Leefbaarheid – ontwikkeling buurt

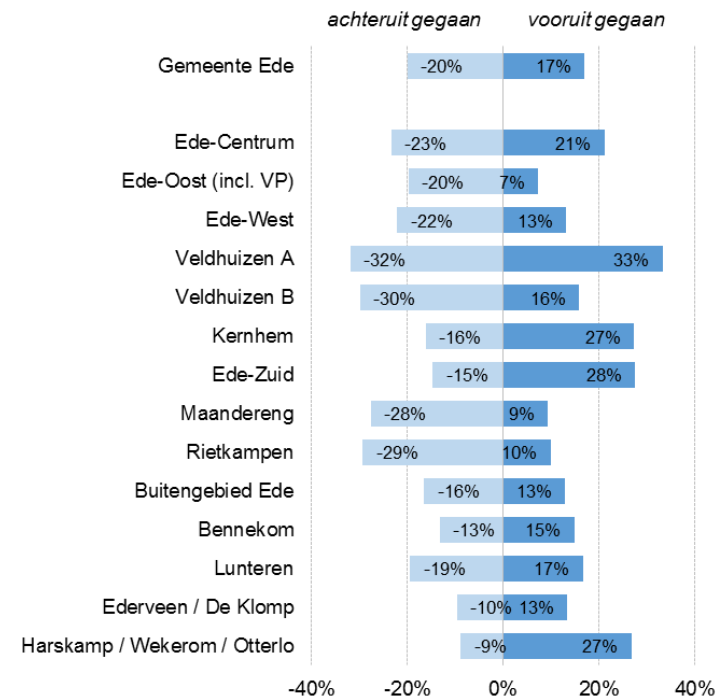
- Bijna twee derde van de inwoners vindt dat hun buurt in de afgelopen jaren niet veranderd is.
- 17% vindt dat de buurt vooruit gegaan is en 20% dat de buurt achteruit gegaan is.

- Inwoners is ook gevraagd naar de belangrijkste reden voor de ervaren vooruitgang of achteruitgang van hun buurt. Het gaat dus om een *subjectief* beeld van een beperkt deel van de wijkbewoners.

Vaak strookt dit beeld met het beeld van partners/organisaties in de wijk, maar soms niet. Zo komt het beeld over Rietkampen niet overeen met het beeld dat partners/organisaties in de wijk hebben

op grond van andere cijfers, zoals aangiften en overlastmeldingen.

- Op de volgende pagina's staan de meest genoemde redenen per wijk.

Ontwikkeling buurt afgelopen jaren

- **Belangrijkste reden vooruitgang/achteruitgang buurt, volgens *subjectief* beeld van een beperkt deel van de wijkbewoners:**

	Vooruit gegaan, vanwege:	Achteruit gegaan, vanwege:
Ede-Centrum	nieuwe bestrating; nieuwbouw; vergroening	overlast coffeeshops; hangjongeren; zwerfvuil; leegstand; groenonderhoud
Ede-Oost	instroom jongere bewoners; nieuwbouw Veluwe Poort	opvanglocaties; flexhotel; slechter onderhoud openbare ruimte
Ede-West	meer sociale contacten in de buurt; nieuwe bestrating	slechter onderhoud openbare ruimte; verkeersoverlast; overlast horeca
Veldhuizen A	openbare ruimte opgeknapt (groen, straten); sloop Lindenhorst; minder inbraken en overlast; nieuwbouw	criminaliteit; overlast jongeren; auto-branden; onderhoud openbare ruimte
Veldhuizen B	meer sociale contacten in de buurt; openbare ruimte opgeknapt	slecht onderhoud (groene) openbare ruimte; autobranden; individualisering
Kernhem	komst winkelcentrum (heel vaak genoemd); nieuwbouw in de wijk	zwerfafval; hangjongeren (volgens bewoners afkomstig uit andere wijk)

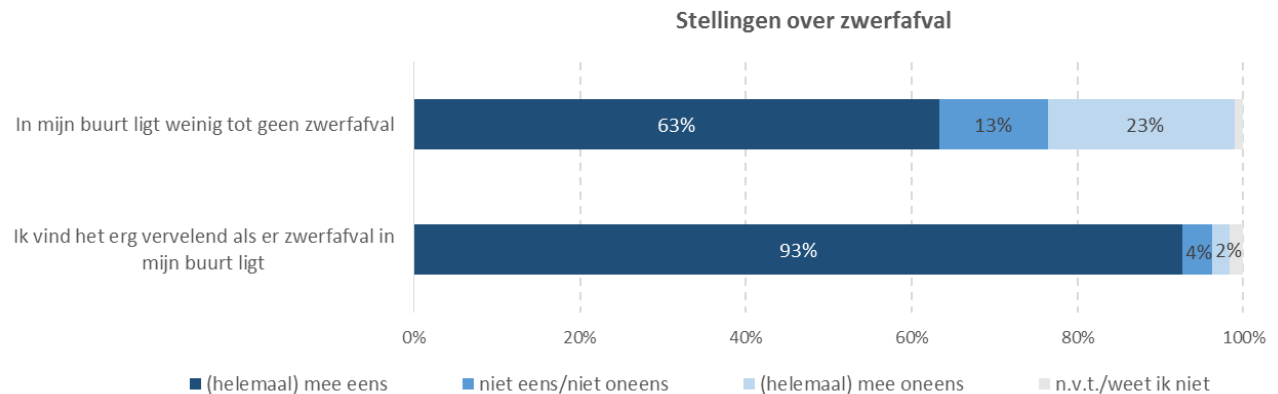
Ontwikkeling buurt afgelopen jaren

- **Belangrijkste reden vooruitgang/achteruitgang buurt, volgens *subjectief* beeld van een beperkt deel van de wijkbewoners:**

	Vooruit gegaan, vanwege:	Achteruit gegaan, vanwege:
Ede-Zuid	meer sociale contacten in de buurt; nieuwbouw Enka	zwerfafval; bevolkingssamenstelling; meer criminaliteit
Maandereng	onderhoud openbare ruimte; meer sociale contacten in de buurt	bevolkingssamenstelling; onderhoud openbare ruimte; meer criminaliteit
Rietkampen	meer groen; minder hangjongeren	overlast jongeren; vandalisme; criminaliteit; individualisering
Bennekom	meer sociale contacten in de buurt; nieuwe bestrating	onderhoud groen; meer inbraken; toename verkeersdrukke
Landelijk gebied buiten beb. kom Ede	meer (georganiseerd) sociaal contact	toename criminaliteit
Lunteren	vestiging jonge gezinnen; veiliger gevoel door WhatsAppgroep	verkeersoverlast; opvang Batelaar
Ederveen/De Klomp	meer activiteiten+contact in de buurt	onderhoud openbare ruimte
Harskamp/Wekerom / Otterlo	nieuwe woningen en voorzieningen: Kulturhus, sport, jeugd	verkeersoverlast; onderhoud groen

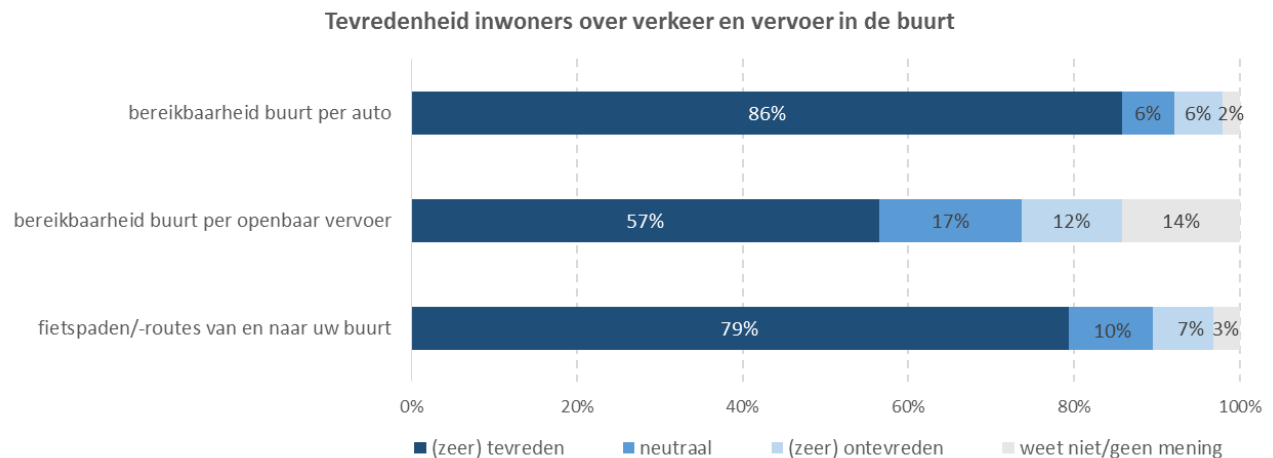
Zwerfafval

- Zwerfafval in de buurt wordt vooral gesignaleerd door inwoners van Maandereng, Veldhuizen A en Ede-Centrum. In Rietkampen, Ede-Oost en de dorpen ligt weinig zwerfafval, aldus buurtbewoners.
- Ruim negen op de tien inwoners stoort zich erg aan zwerfafval in de buurt; 2% vindt dat niet vervelend. Er zijn weinig verschillen tussen wijken, maar opvallend is dat in Veldhuizen A 10% van de inwoners zwerfafval niet vervelend vindt.
- Een kwart van de inwoners zegt regelmatig (20%) of vaak (6%) zwerfafval op te ruimen. Van de inwoners die zwerfafval in hun buurt ervaren, ruimt 46% regelmatig of vaak zwerfafval op.

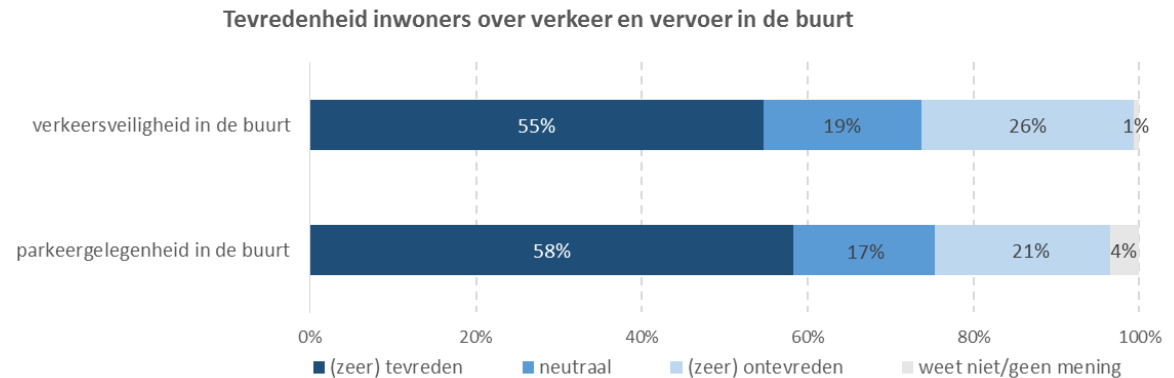
Verkeer en vervoer (1)

- De overgrote meerderheid van de Edenaren is tevreden over de bereikbaarheid van hun buurt met de auto en over fietspaden en fietsroutes van en naar de buurt.
- Bereikbaarheid per auto wordt iets minder goed beoordeeld in Ede-Centrum (72%) en Veldhuizen A (78%).
- Tevredenheid over het OV is laag in het landelijk gebied buiten de bebouwde kom Ede (19%), Ederveen/De Klomp (35%) en Lunteren (38%).
- Tevredenheid over fietspaden en fietsroutes is het relatief wat lager in het landelijk gebied buiten de bebouwde kom Ede (69%) en Lunteren (71%).

Verkeer en vervoer (2)

- Ruim de helft van Edenaren is tevreden over de verkeersveiligheid in hun buurt en een kwart is ontevreden. De ontevredenheid is relatief groot in het landelijk gebied buiten de bebouwde kom Ede (39%).
- Parkeerproblematiek wordt vooral ervaren in Ede-stad en weinig in de dorpen. In Kernhem is 47% van de inwoners ontevreden over de parkeergelegenheid in de buurt. Daarnaast heerst relatief veel ontevredenheid over parkeergelegenheid in Ede-Centrum (36%) en Ede-West (29%).

Trottoirs / voetpaden

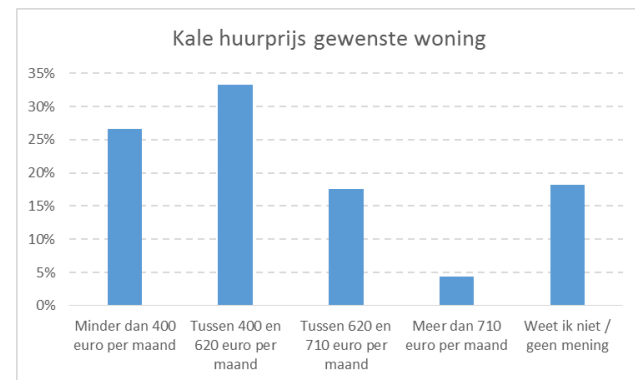
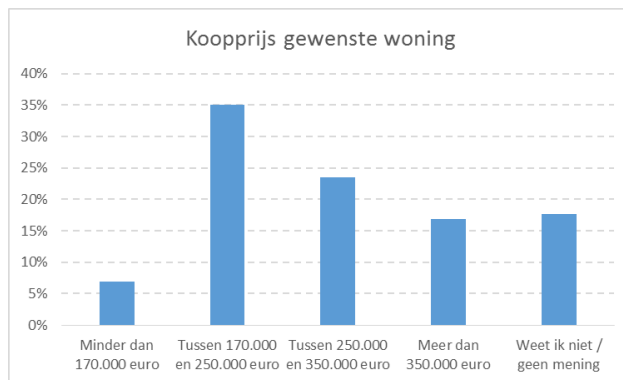
- Eén op de vijf inwoners wordt regelmatig of vaak gehinderd door slecht begaanbare trottoirs / voetpaden. Ouderen ondervinden vaker hinder dan jongeren, maar het verschil is klein; van de 75-plussers ervaart 30% regelmatig/vaak hinder van slechte begaanbaarheid.
- Vormen van slechte begaanbaarheid die in de meeste wijken van Ede-stad genoemd worden door een deel van de wijkbewoners zijn: ongelijke en losliggende stoeptegels, deels door omhoogkomende boomwortels; op de stoep geparkeerde auto's; hinder van groen.
- In enkele wijken/dorpen worden specifieke vormen van hinder relatief veel genoemd: gladde trottoirs door groenaanslag in *Ede-Oost*; overhangend groen in *Veldhuizen A* en *Ede-Zuid*; ontbreken van voetpaden/trottoirs en op de stoep geparkeerde auto's in *Kernhem*; bomen op het trottoir en hinder door boomwortels in *Bennekom*; op de stoep geparkeerde auto's in *Lunteren*; slechte begaanbaarheid trottoirs, door boomwortels aan de Hoofdweg in *Ederveen*.
- Overigens geeft een aantal inwoners ook aan dat de gemeente bepaalde probleemlocaties aanpakt, of dat men ervaart dat er - na een melding over de openbare ruimte - snel een oplossing komt.

Buitengebied

- 89% van de inwoners vindt nog steeds (in 2008 was het 92%) dat het landschap in het buitengebied aantrekkelijk is. Over de bebouwing is het oordeel minder positief (55% in 2008 en 57% in 2016 vindt de bebouwing aantrekkelijk). In het landelijk gebied buiten de bebouwde kom Ede en in de meeste dorpen is men positiever dan in Ede-stad (en Bennekom).
- *Fietsroutes*: opvallend is dat de meeste jongeren (15-24) en de meeste ouderen (75+) geen gebruik maken van bewegwijzerde fietsroutes. Deze routes worden het meest gebruikt door de groep 55 tot 75-jarigen.
- Jongeren zijn tamelijk onbekend met het aanbod van wandel- en fietsroutes; de jongeren die de routes gebruiken, zijn opvallend positief over de omvang van het aanbod.
- Inwoners van Lunteren zijn aanmerkelijk meer tevreden over wandelroutes; zij hebben met financiële steun van de gemeente een wandelrouten netwerk aangelegd.
- Naarmate het opleidingsniveau stijgt, is het gebruik van de routes intensiever.

Verhuizen en verhuiswensen

- **Eén op de acht inwoners wil graag binnen twee jaar verhuizen.**
- **De helft van deze groep zoekt een koopwoning, ruim een derde een huurwoning en één op de acht weet het niet of maakt het niet uit.**

- **Een kwart van hen wil waarschijnlijk of zeker naar de kazerneterreinen verhuizen, ruim een kwart misschien en bijna de helft (waarschijnlijk) niet.**
- **Van de inwoners tot 35 jaar wil één op de vijf graag verhuizen; 40% wil kopen, 45% huren en 15% weet het niet. De voorkeur voor de kazerneterreinen wijkt niet af van de totale groep verhuisgeneigden.**